

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งช่วยให้การดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะด้านการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุ และการให้บริการทางการศึกษาที่ต้องอาศัยความถูกต้อง รวดเร็ว และตรวจสอบได้

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงปัจจัยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน และสามารถกำหนดแนวทาง มาตรการ หรือกลยุทธ์ในการป้องกันและลดความเสียหายจากความเสียหายได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ การบริหารจัดการความเสี่ยงถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของผู้บริหารทุกระดับและเจ้าหน้าที่ทุกคนที่จะต้องร่วมมือกันในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน และกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โปร่งใส และปราศจากการทุจริต จึงจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ 1 บทนำ

หลักการและเหตุผล.....	1
นิยามศัพท์.....	2
วัตถุประสงค์.....	5

ส่วนที่ 2 การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2569

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต.....	6
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต.....	6
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต.....	7
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต.....	10
ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต.....	13

ส่วนที่ 1

บทนำ

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 79 บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐ มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วย มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 ให้หน่วยงาน ของรัฐถือปฏิบัติ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการ บริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรเพื่อเป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำหลักการ บริหารจัดการความเสี่ยงไปปรับใช้เพื่อวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรได้อย่างเหมาะสม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จึงได้จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงในด้านการ จัดซื้อจัดจ้าง โดยใช้แนวทางการบริหารความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการ ความเสี่ยงระดับองค์กรมาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานด้าน บริหารความเสี่ยงให้เกิดผลสำเร็จ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานของ องค์กรต่อไป

หลักการและเหตุผล

การบริหารความเสี่ยงและการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการทุจริต เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ องค์กรภาครัฐสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยเฉพาะในกระบวนการ จัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงบประมาณ และการให้บริการสาธารณะ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความเสี่ยงสูง ต่อการเกิดการทุจริต การเอื้อประโยชน์ หรือการรับสินบน

หน่วยงานของรัฐจึงต้องดำเนินการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ เพื่อระบุ ปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือความเสียหายต่อทางราชการ พร้อมกำหนดมาตรการควบคุมและป้องกันที่ เหมาะสม อันเป็นไปตามหลักการบริหารความเสี่ยงตามกรอบ COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริม ความซื่อสัตย์ จริยธรรม และความรับผิดชอบของบุคลากร
2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ระบุ วิเคราะห์ และประเมินระดับความเสี่ยง ทั้งเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติการการเงิน และการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานสามารถบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม
3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) กำหนดมาตรการหรือกระบวนการเพื่อลด ความเสี่ยง เช่น การแยกหน้าที่ การตรวจสอบภายใน และการกลั่นกรองหลายชั้น
4. ข้อมูลและการสื่อสาร (Information and Communication) ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูล ที่ถูกต้อง โปร่งใส และสามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
5. การติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities) ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพ ของมาตรการควบคุมความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์

นอกจากนี้ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการทุจริตยังเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560–2575) ที่กำหนดให้ หน่วยงานภาครัฐต้องสร้างระบบบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุก เป็นไปตามนโยบายของสำนักงาน ป.ป.ช. และ สำนักงาน ป.ป.ท. ที่กำหนดให้ทุกหน่วยงานต้องจัดทำแผน บริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อสร้างวัฒนธรรมสุจริตและยกระดับคุณธรรม องค์กร ดังนั้น หน่วยงานจึงจัดทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการทุจริต เพื่อให้สามารถ

1. ระบุความเสี่ยงเชิงทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน
2. ประเมินระดับความรุนแรงและโอกาสเกิด เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
3. กำหนดมาตรการควบคุม ป้องกัน และติดตามผลได้อย่างเป็นระบบ
4. ส่งเสริมการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และตัวชี้วัด “ITA (Integrity And Transparency Assessment)”

การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการทุจริต เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้หน่วยงานของรัฐบริหารจัดการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และปลอดจากการทุจริต โดยยึดหลัก COSO Framework เป็นแนวทางในการสร้างระบบควบคุมภายในที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ดังนั้น การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) จึงเป็นกระบวนการสำคัญในการ บริหารงานภาครัฐที่มุ่งลดความสูญเสีย และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของ หน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ การบริหารความเสี่ยงช่วยให้หน่วยงานสามารถ คาดการณ์และเตรียมการล่วงหน้าต่อเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก เช่น ความ ผิดพลาดของบุคลากร ความบกพร่องของระบบควบคุมภายใน การทุจริต การรับสินบน หรือการใช้ทรัพยากร ไม่คุ้มค่า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและชื่อเสียงของหน่วยงาน โดยเฉพาะในประเด็น “ความเสี่ยง ด้านการทุจริตและการรับสินบน” ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความโปร่งใสและความเชื่อมั่นของสาธารณชน หน่วยงาน จึงจำเป็นต้องมีระบบบริหารจัดการความเสี่ยงที่ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรทุกระดับตระหนักถึง ผลกระทบจากการกระทำที่ไม่โปร่งใส และมีแนวทางในการป้องกัน ตรวจสอบ และลดความเสี่ยงดังกล่าวอย่าง เป็นรูปธรรม

นิยามศัพท์

ทุจริตในภาครัฐ หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติดมิชอบในภาครัฐ

ทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบ สำหรับตนเองหรือ ผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือ ตาม กฎหมายอื่น

ประพฤติดมิชอบ หมายความว่า การใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจู่โจมคุกคามดูแลการรับการเก็บรักษาหรือการใช้เงินหรือทรัพย์สิน ของแผ่นดิน

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบเชิงลบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือภารกิจของหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นด้าน

งบประมาณ ผลสัมฤทธิ์ของงาน ชื่อเสียง หรือความเชื่อมั่นของประชาชน รวมถึงความไม่แน่นอนที่อาจทำให้ผลการดำเนินงานของหน่วยงานไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือเกิดความเสียหายขึ้น

ประเภทของความเสี่ยง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic RISK: S) หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมาย และพันธกิจในภาพรวมที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมายกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวะการแข่งขัน ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational RISK : O) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากกระบวนการภายในของ องค์กร/กระบวนการเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ

3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial RISK: F) เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ และการเงิน เช่น การบริหารการเงินที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์ หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการงบประมาณ ไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการ เป็นต้น เนื่องจากขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และการจัดทำรายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงบประมาณและการเงินดังกล่าว

4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance RISK: C) เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยง เนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัยหรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง อาจเกิดจากปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงระบบงาน ความเชื่อถือได้ของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุม กำกับดูแลไม่ทั่วถึงและการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

2. ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาพการแข่งขัน สภาพแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

สินบน (Bribe) หมายถึง ทรัพย์สิน เงิน ของขวัญ หรือประโยชน์อื่นใดที่บุคคลหนึ่งให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อจูงใจให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำการละเว้นการกระทำ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นซึ่งถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) รูปแบบหนึ่ง ซึ่งแบ่งเป็น “สินบนทางตรง เช่น การให้เงินสด ทองคำ ของมีค่า หรือผลประโยชน์โดยตรงแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน และ “สินบนทางอ้อม” เช่น การเลี้ยบริบรอง การให้ของขวัญ บัตรของขวัญ ทริปท่องเที่ยว หรือสิทธิประโยชน์อื่นที่มีมูลค่า เพื่อบริหารให้เจ้าหน้าที่เอื้อประโยชน์

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคล ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัทหรือผู้บริหารซึ่งมีอำนาจหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นอย่างรู้ตัว

หรือไม่รู้ตัวทั้งเจตนาและไม่เจตนาและมีรูปแบบที่หลากหลายไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ อาทิ การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ทั้งในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและบริษัทจำกัดหรือการที่บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจให้ญาติพี่น้องหรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์จากทางราชการ โดยมีขอบ ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ผลเสียจึงเกิดขึ้นกับประเทศชาติ การกระทำแบบนี้เป็นการกระทำที่ผิดทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการในการวิเคราะห์ ระบุ และประเมินระดับของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อให้ทราบว่าเหตุการณ์ใดอาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานมากน้อยเพียงใด และควรกำหนดแนวทางป้องกันหรือจัดการอย่างไรให้เหมาะสม ที่ช่วยให้หน่วยงานทราบถึงโอกาสเกิดเหตุการณ์และระดับผลกระทบ จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่ต้องเร่งจัดการวางแผนควบคุม ป้องกัน หรือปรับปรุงระบบการทำงานให้ลดโอกาสการเกิดความเสียหาย

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหาย จากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน จึงหมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือยังมีสถานการณ์ หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบที่หน่วยงานดำเนินการเพื่อระบุ วิเคราะห์ ประเมิน จัดลำดับความสำคัญ และกำหนดมาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง เพื่อให้สามารถลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น และเพิ่มโอกาสให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการบริหารเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตส่งผลกระทบต่อการทำงาน เพื่อให้หน่วยงานสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและวางแผนรับมืออย่างเหมาะสม ทั้งในเชิงป้องกัน (Prevention) และเชิงแก้ไข (Mitigation)

มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management Measures) หมายถึง แนวทางหรือวิธีการที่หน่วยงานกำหนดขึ้นเพื่อ ป้องกัน ควบคุม ลด หรือรับมือกับเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน เพื่อให้หน่วยงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

การจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement) หมายถึง กระบวนการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการได้มาซึ่ง พัสดุ งานบริการ หรืองานจ้างต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินการจัดหาพัสดุไม่ว่าจะโดยการซื้อ การจ้าง การเช่า การแลกเปลี่ยน หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้รัฐได้รับพัสดุหรือบริการเพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการ รวมถึงการบริหารสัญญาหลังจากจัดซื้อจัดจ้างแล้ว โดยต้องดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และคุ้มค่ากับประโยชน์ของทางราชการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อระบุ วิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน
2. เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมภายในและแนวทางป้องกันการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ให้สอดคล้องกับกรอบการบริหารความเสี่ยงของ COSO (Enterprise Risk Management Framework)
3. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานมีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และตระหนักถึงผลเสียของการทุจริตและการรับสินบน
4. เพื่อสร้างระบบการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการซื้อจัดจ้างภาครัฐ
5. เพื่อให้หน่วยงานมีแนวทางในการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการทุจริตเชิงระบบ

ส่วนที่ 2

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ดำเนินการประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยง การทุจริตในการปฏิบัติงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงอาศัยขั้นตอนหลักในการประเมิน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
2. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
3. กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
4. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
5. มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาภายในสังกัด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากคู่มือการปฏิบัติงานของกลุ่ม/หน่วยงาน เพื่อค้นหากระบวนการงานซึ่งเป็นภารกิจงานหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐาน หรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะอาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ให้แต่ละกลุ่ม/หน่วยประเมินความเสี่ยงการทุจริตในงานที่ปฏิบัตินำเสนอโดยมองภาพการปฏิบัติงาน

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ ความเสี่ยงการทุจริตในการปฏิบัติงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนในการจัดซื้อจัดจ้าง

ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ 2. ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนหลังจากที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการงานใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หลังจากนั้นให้นำกระบวนการงานนั้นมาระบุรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการงานนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติการณ์การทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ ความเสี่ยงการทุจริตในการปฏิบัติงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนในการจัดซื้อจัดจ้าง

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง
1	ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ระเบียบ กฎหมาย กฎกระทรวง และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ (Spec) เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้ขายรายใดรายหนึ่ง หรือการตั้งราคากลางสูงกว่าความเป็นจริงเพื่อแลกกับสิ่งแลกเปลี่ยน , การคัดเลือกผู้เสนอราคาการเปิดเผยข้อมูลลับของทางราชการให้กับผู้รับจ้างบางราย เพื่อกีดกันผู้เสนอราคารายอื่น , และการตรวจรับพัสดุ หรือการตรวจรับงานที่ไม่เป็นไปตามสัญญา การยอมให้ส่งมอบงานล่าช้าโดยไม่ปรับเงิน หรือการเซ็นตรวจรับทิพย์โดยไม่มีการส่งมอบจริง เพื่อแลกกับสินบน เพื่อป้องกันการฮั้วประมูล และการเรียกรับผลประโยชน์
2	จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้านงานพัสดุ	
3	แจ้งบุคลากรในสังกัด ศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้านงานพัสดุ	
4	รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการจัดทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง	
5	แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ	
6	การจัดทำรายละเอียดการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงความถูกต้อง โปร่งใส คุ่มค่า กับการใช้งบประมาณ	

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ได้ดำเนินการกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณา จาก 2 ปัจจัย คือด้านโอกาสที่จะเกิดการทุจริต และด้านผลกระทบ และกำหนดการให้คะแนนทั้ง 2 ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ

ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

1. เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (likelihood)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood)	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
4	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
2	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
1	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

2. เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน

ระดับ	โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood)	คำอธิบาย
5	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง
4	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง
3	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
2	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
1	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนานๆ ครั้ง

3. เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Degree of Risk)

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk: E)	15-25 คะแนน
2	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk: H)	10-14 คะแนน
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk: M)	5-9 คะแนน
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk: L)	1-4 คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) ดังนี้

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ X ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ

ซึ่งจัดแบ่งเป็น 4 ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน (4 Quadrant) ใช้เกณฑ์ ในการจัดแบ่ง ดังนี้

การระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
สูงมาก (Extreme)	15 – 25 คะแนน	มีมาตรการลดและประเมิณซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
สูง (High)	10 – 14 คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	5 – 9 คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	1 – 4 คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

 สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ (1-4) หากเป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ไม่จำเป็นต้องมีมาตรการจัดการเพิ่มเติมใดๆ

 สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง (5-9) จะต้องมีการควบคุมโดยกำหนดผู้รับผิดชอบ และกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน เพื่อจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป

 สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง (10-14) จะต้องจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบ และกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน โดยมีระดับความสำคัญในการดำเนินงาน หรือการจัดสรรงบประมาณน้อยกว่าระดับความเสี่ยงสูงมาก

 สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก (15-25) จะต้องมีการกำหนดมาตรการในการจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติมทันที พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบและกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	1	2	3	4	5
5	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
1	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต โดยการอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่า มีรูปแบบพฤติการณ์การทุจริตที่แต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการ ที่ทำการประเมิน ให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนการหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงาน อาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น การค้นหา ความเสี่ยงการทุจริตจากความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐาน หรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัด จากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอ บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมายมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเลยการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 1 โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 แบ่งการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุที่จะเกิดขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 1
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ลำดับที่	แหล่งความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
1	ด้านบุคลากร	1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดซื้อจัดจ้างรับของขวัญหรือ ผลประโยชน์ทับซ้อนจากผู้ประกอบการ	2	3	6
		2. การแทรกแซงจากผู้บริหารหรือบุคคลภายนอกเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	2	1	2
2	ด้านกระบวนการ	3. การตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ มีการรับสินบนแลกกับการผ่านการตรวจรับ	2	3	6

ตารางที่ 2 แผนภูมิระดับความเสี่ยง (Risk map)

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	1	2	3	4	5
5					
4					
3					
2	(2) = 2		(1) (3) = 6		
1					

จากแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map) ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ สามารถสรุปการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงฯ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต	จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างรับของขวัญหรือผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ	ระดับปานกลาง = 6
2. การตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ โดยมีการรับสินบนแลกกับการผ่านการตรวจรับ	ระดับปานกลาง = 6
3. การแทรกแซงจากผู้บริหารหรือบุคคลภายนอกเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	ระดับต่ำ = 2

จากตารางวิเคราะห์ความเสี่ยง สามารถจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น 2 ระดับ คือ ปานกลาง และต่ำ โดยสามารถสรุปข้อมูลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	ปัจจัยความเสี่ยง
ปานกลาง (Medium)	- ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างรับของขวัญหรือผลประโยชน์จากผู้ประกอบการ 2. การตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ โดยมีการรับสินบนแลกกับการผ่านการตรวจรับ
ต่ำ (Low)	- ยอมรับความเสี่ยง	1.การแทรกแซงจากผู้บริหารหรือบุคคลภายนอกเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ขายรายใดรายหนึ่ง

จากแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map) ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงเกี่ยวกับการใช้อำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง สามารถสรุปและวิเคราะห์ ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงมีการกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน รายละเอียดดังนี้

คำอธิบายการประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย การประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับ ที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญแต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุม ไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

การประเมินเพื่อพิจารณาจัดทำ หรือปรับปรุงมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่หากพบว่ารูปแบบการทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามวงจร PDCA

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จึงได้ดำเนินการกำหนดและปรับปรุงมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ตามผลการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยกำหนดมาตรการตามตารางดังต่อไปนี้

มาตรการการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	โอกาส/ผลกระทบ			มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ ความ เสี่ยง			
1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดซื้อจัดจ้างรับของชำร่วยหรือ ผล ประ โย ช น์ จ า ก ผู้ประกอบการ	2	3	6	1. มีการควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด 2. ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทบทวนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 3. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อมีส่วนร่วมการจัดซื้อจัดจ้าง และเพื่อความโปร่งใส 4. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการจัดซื้อจัดจ้างจัดทำรายงานสรุปการจัดซื้อจัดจ้างทุกเดือนและเสนอให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ 5. เปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างทุกโครงการบนเว็บไซต์ สพป.ศรีสะเกษ เขต 4 6. จัดอบรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมประจำปี	ตุลาคม 2568 – กันยายน 2569	- กลุ่มบริหารงาน การเงินและสินทรัพย์

มาตรการการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	โอกาส/ผลกระทบ			มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง ในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ ความ เสี่ยง			
2. การตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ โดยมีการรับสินบนแลกกับการผ่านการตรวจรับ	2	3	6	1. ควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการและบุคลากรให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัดทุกครั้ง 2. จัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ และสร้างจิตสำนึกในด้านเกี่ยวกับจริยธรรมและความรับผิดชอบในหน้าที่ 3. แต่งตั้งเป็นรูปแบบคณะกรรมการโดยไม่มีผลประโยชน์ร่วมกัน 4. มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียน กล่องรับเรื่องร้องเรียนออนไลน์เพื่อแจ้งข้อมูลและป้องกัน 5. กำหนดให้มีหลักฐานการตรวจรับเป็นภาพถ่าย/วิดีโอ ประกอบการรายงานผลการตรวจรับพัสดุ 6. จัดอบรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมประจำปี	ตุลาคม 2568 – กันยายน 2569	- กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ - ข้าราชการในสังกัด สปป.ศรีสะเกษ เขต 4

มาตรการการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	โอกาส/ผลกระทบ			มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง ในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ ความ เสี่ยง			
3. การแทรกแซงจากผู้บริหารหรือบุคคลภายนอกเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	2	1	2	1. จัดทำประกาศ “No Gift Policy” ให้บุคลากรในสังกัดรับทราบและถือปฏิบัติ 2. สอบทานความถูกต้อง และให้ความเห็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโดยถูกต้อง 3. รับเรื่องร้องเรียนการทุจริตและคุณธรรมจริยธรรม ให้ความชัดเจนขึ้น รวมทั้ง สื่อสาร ให้เจ้าหน้าที่ได้รับทราบ 4. จัดให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านจริยธรรม คุณธรรม และการต่อต้านการรับสินบนเป็นประจำทุกปี 5. จัดทำรายงานผลการประเมินความเสี่ยงด้านการรับสินบนและใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เสนอผู้บริหารทุกปี	ตุลาคม 2568 – กันยายน 2569	- กลุ่มอำนวยการ - กลุ่มกฎหมายและคดี - กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๔

ที่ ๕๓๓/๒๕๖๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๔ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๔ เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๔ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

๑. นายลิขิต เพ็งประสิทธิ์พงศ์	ผอ.สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔	ประธานกรรมการ
๒. นายปรีชา จันทวี	รอง ผอ.สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔	รองประธานกรรมการ
๓. นายยุทธนา พรทิพย์	รอง ผอ.สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔	รองประธานกรรมการ
๔. นางสาวนารีรัตน์ เอกศิริ	รอง ผอ.สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔	รองประธานกรรมการ
๕. นายไตรวิทย์ เนียมมูล	ปฏิบัติหน้าที่ รอง ผอ.สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔	รองประธานกรรมการ
๖. นางศุภานัน เส้นคราม	ผอ.กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์	กรรมการ
๗. นายนิรัตน์ สายแก้ว	ผอ.กลุ่มบริหารงานบุคคล	กรรมการ
๘. นางธัญรดา บุญโต	ผอ.กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	กรรมการ
๙. นางรุ่งอรุณ บุญไฉ	ผอ.กลุ่มนโยบายและแผน	กรรมการ
๑๐. นางสาววิเรืองโร วงศ์วรรณ	ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลฯ	กรรมการ
๑๑. นางรุ่งนภา งามสง่า	ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกลฯ	กรรมการ
๑๒. นายจักรพงศ์ คำเพราะ	ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กลุ่มกฎหมายและคดี	กรรมการ
๑๓. นางสาวอุมาภรณ์ ทองมี	ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.กลุ่มพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา	กรรมการ
๑๔. นายพลกฤต บุตรอุดม	ผอ.กลุ่มอำนวยการ	กรรมการและเลขานุการ
๑๕. นายกัลยศักดิ์ รัตนามพิมพ์	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นายยุทธพงษ์ มิ่งขวัญ	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นางสาวเกศรา พิญญพงษ์	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
๒. ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓. จัดทำรายงานผลตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง
๔. พิจารณาทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง
สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายลิขิต เพ็งประสิทธิ์พงศ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๔

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

